

ВОСЕМЬ

K. G. 1926

1926

1926
1960/1

№3

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

на 1926 рік

ІЛЮСТРОВАННИЙ ДВОХТИЖНЕВИК

„ВСЕСВІТ“

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ.

Журнал містить:

Художні оповідання.
Нариси.
Вірші.

Критичні статті.
Художні малюнки.
Гуморески.

ВСЕСВІТНЯ ІЛЮСТРАЦІЯ

Вжито рішучих заходів до своєчасного виходу журналу й доставку його на місця.

В кожному числі міститимуться кіно-нариси.

Журнал регулярно виходитиме 2 рази на місяць (15 й 30 числа).

„ВІСТИ ВУЦВК“ Щоденна велика політична
ГАЗЕТА з щотижневим
безплатним літературно-науковим додатком

— „КУЛЬТУРА І ПОБУТ“ —

ЦІНА на рік для установ: . . . . . 18 крб.
на місяць . . . . . 1 крб. 50 к.
звичайна передплата на рік 12 крб.
на місяць . . . . . 1 крб.

Адреса редакції й головиноктори: Харків, вул. К. Лібніхста № 11.

— УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ: —

„ВСЕСВІТ“ двохижневий
багато ілюст-
рований, літературно-художній журнал.

ЦІНА: на рік . . . . . 7 крб. 20 коп.
на місяць . . . . . 60 коп.
По замешамн
СРСР . . . 50 центів.

1926

ПОДПИСЫВАЙТЕСЬ

на иллюстрированный,
научно-методический и
спортивный ежемесячный

1926

**ПОШИРЮЙТЕ, ЧИТАЙТЕ
—ТА ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ—**

звичайна передплата на рік 12 крб.
на місяць . . . . . 1 крб.

Адреса редакції й головконтори: Харків, вул. К. Лібкнехта № 11.

ЦІНА: на рік . . . . . 7 крб. 20 коп.
на місяць . . . . . 60 коп.
По закордону
СРСР . . . . . 50 центів.

1926

ПОДПИСУВАЙТЕСЬ

1926

на ілюстрований,
науково-методический и
спортивний ежемесичный
журнал

„ВЕСТНИК ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ“

официальный орган Высшего Совета Физической Культуры УССР, ЦК ЛКСМУ
и Инспекции Внескойской Физ. Подготовки УВО.

„ВФК“ посвящен вопросам физического воспитания и оздоровления трудящихся
и всем видам спорта.

„ВФК“ рекомендован ЦК ЛКСМУ, Наркомпресом, Наркомздравом, Профсо-
юдами, Военведом и Советами Физкультуры для выписки его всеми
учреждениями и организациями указанных ведомств, а также для инди-
видуальной и коллективной подписки среди рабочих, служащих и кра-
сноармейцев.

УСЛОВИЯ ПОДПИСКИ:

Пересылка за счет Издательства.

На 12 месяцев

На 6 месяцев

На 3 месяца.

С приложе- нием	Количе- ство	Без приложе- ния
8 р. 70 к.	8	4 р. 51 к.
3 р. 90 к.	3	2 р. 30 к.
1 р. 60 к.	2	1 р. 20 к.

Журнал высылается по получении подписной платы.

ПОДПИСКА ПРИНИМАЕТСЯ:

- 1) Главной Конторой Издательства „ВФК“—гор. Харьков, площ. Тельмана—
ВУЦИК. Телефон № 15—06.
- 2) Советами Физкультуры УССР (При Олр. Исполкомах).
- 3) Почтово-Телеграфными Конторами УССР.
- 4) Конторами „ДВИГАТЕЛЬ“.
- 5) Крупными Издательствами СССР и
- 6) Специальными Уполномоченными Издательства „ВФК“.

Текущие счета Издательства в г. Харькове:

В вечернем Аг-ве ГОСБАНКА—44.
В УКРАИНБАНКЕ—664.

ПОШИРЮЙТЕ, ЧИТАЙТЕ
=ТА ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ=

„СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЛЕТАР“

масовий, багато ілюстрований, про-
фесійний, політичний та літератур-
ний журнал професійної спілки
сільсько-господарських та лісових
робітників на Україні

3 лютого 1926 року

„СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЛЕТАР“

виходить

== ЩОТИЖНЯ ==

Ціна на 1 місяць з 4 номерами . . . . . 35 коп.
„ „ рік „ „ „ „ 4 крб. 20 „

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ й КОНТОРИ: Харків, Палац Праці,
кв. 83.

100 (19714-1) 1926")

Пролетарі всіх країн, єдняйтеся!

ВСЕСВІТ

ШУМСЬКОГО О.

КАСЯНЕНКО Е.

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

№ 3 (90) 13 лютого 1926 р.
Рівняння II-й.

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ ДВОХТИЖНЕВИК

Харків, вул. Лібкнехта, № 11.
Тел. № 34-76.

ЗИМОВИЙ
СПОРТ

1926

Гра в хоккей
= на льоду =

Гра в хоккей
= на льоду =

1926

В Німеччині

З вітрилом на коньках.

Петро Ванченко.

ХОДИВ Андрій у шахту вже років зо-два. Полосував десь під землею тверде вугілля, мріяв про Полтавські степи й проклинав забій. Пізніше трохи, це вже, коли ненароком задивився на швидкі рухи й чорні очі—то ще прибавилось нетерпляче чекання кінця роботи, щоб піднятися на гору і побачити Оришку.

Отже і склалося так:—любив Андрій степи й Оришку, а працював у шахті.

Що до степів, то річ коротка. Там він родився—сюди прийшов на заробітки. Що до Оришки, то складніше.

Давно хтось сказав ще, що свою так і за дверима знайдеш, а то і в ложці втопиш.

неш, може воно й правда, бо щось подібне трапилось і з Андрієм.

Колись у середу, чи може й у четвер Андрій зморений і злий, зійшовши з кліті й плюнувши в стовбур, *) підсковзнувся й упав.

Звичайно він не втопився хоть то була й не ложка, а калюжа. Але мабуть Андріїв прадід і не думав ніколи, що онук згадає колись його та ще й таким нехорошим словом.

Різко падають. Впасти при місяці і коли не на човні, то принаймні хоча на березі—це віковічна міщанська трагедія а по-друге, теж не слід і вважати помешкання Нової Баварії за свою хату—це вже свинство й хворість на очі. Але Андрій просто здорово упав. Упав аж земля задвигтіла, ще раз вилаяв шахту, загилив аж у прадіда й в той момент, коли розраховував, що картуз його летить, мабуть, праворуч, він почув з гори веселий сміх і коротке, образливе, хоч будь для якого чоловіка:

А на другий день він зустрів її в клубі.

Андрій не любив багато говорити—і тому, добре впевнившись, що це вона—Оришка,—підійшов до неї, лагідно взяв її за руку й конкретно, як він звик на зборах, поставив питання:

— Підеш за мене?

В клубі тоді йшла вистава, й Оришка, захоплена чимось стражданнями, відразу не зрозуміла важливості питання й голосувала Андрія по потилиці.

Від несподіванки він трохи нахилився й хотів не готувати до такого, а все-ж не образився, бо від доброго стусана скоріше приємніше, а ніж боляче.

В той вечір стусанів вже більше не було, але склалася змова, яку Андрій охоче проміняв би й на гірше, аби її не чути. Бо саме такої розмови він не чекав.

— Ти, кажеш, щоб стала я твоєю жінкою?

— А то чому-ж?—наївно відповів Андрій.

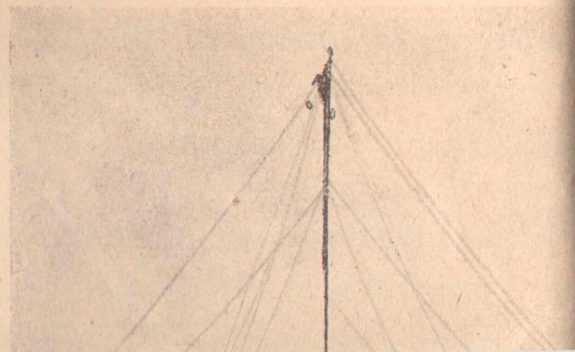
— Так. А що робити будем?

— Отаке!?!—здивувався Андрій.—Звісно, як люди...

І з запалом, з бурхливою кров'ю, вже досить не конкретно як і всі закохані, він розповів їй про швидкі степи Полтави, про білу хату, про безліч щастя й здається, навіть, клявся, що більш нікого й ніколи в ту хату не поведе.

Але Оришка любила шахту й посьолок не менше ніж Андрій свої степи. І тому суворо, грубою короткою вчинила присуд:

Радіо в Харкові

Петро Ванченко.

неш, може воно й правда, бо щось подібне трапилось і з Андрієм.

Колись у середу, чи може й у четвер Андрій зморений і злий, зійшовши з кліті й плюнувши в стовбур, *) підсковзнувся й упав.

Звичайно він не втопився, хоч то була й не ложка, а калюжа. Але мабуть Андрійв прадід і не думав ніколи, що онук згада колись його та ще й таким нехорошим словом.

Різко падають. Впасти при місяці і коли не на човні, то принаймні хоча на березі—це віковичня міщанська трагедія а по-друге, теж не слід і вважати помешкання Нової Баварії за свою хату—це вже свинство й хворість на очі. Але Андрій просто здорово упав. Упав аж земля задвигтіла, ще раз вилаяв шахту, загилив аж у прадіда й в той момент, коли розраховував, що картуз його летить, мабуть, праворуч, він почув з гори веселий сміх і коротке, образливе, хоч будь для якого чоловіка:

— Вахлак!

Він підвів голову. Здається, зразу-ж треба було-б і вставати, та він забув про це, бо сторчаком на язиці стало кріпке слово й просилося негайно погуляти отуди на гору, відкіль бульбами котивсь і дошкуляв глузливий сміх.

Але в цей момент Андрійові очі зустріли оті очі, що я про них вже написав, і, звичайно, кріпке слово так і присохло на язиці.

А був то не хто інший, як Оришка. Вона стояла на горі біля вагончиків й сміялась, а Андрій, забувши зачинити свого рота, лежав на животі, дививсь на неї й не міг рішити, чи йому вставати, чи може краще ще полежати й так саме не розбирав, чи він роздратований, чи йому теж сміятись хочеться.

Зрештою прийшов таки до пам'яті і встав. Він довго шукав свого картуза, щось мимрив собі під ніс і до самісінької хати озирався на шахту і ніяк не міг зібрати до купи свої губи, що розбіглися з під носа, як хомут після тугої супоні.

А дома Андрій витер об коліно картуза, чухнув потилицю, ще раз посміхнувся й сказав:

— Да!

Ось з цього часу і став Андрій нетерпляче чекати кінця роботи, щоб на обрії побачити Оришку.

А далі пішло так: увечері того нещасливого дня, Андрій, зібравши в гармонію халяви, пішов гуляти по посьолку. Він тричі обійшов околиці й тричі „ненароком“ набрів на хату Оришиного батька.

Біля хати всі три рази зустрічав його злий, не по-шахтарському, сірий цюцько і тому він не наважився підійти в четверте й пішов додому спати трохи сумний, трохи роздратований—в цілому: як середина на п'ятницю в мокрому листопаді.

*) Колодезь, по якому спускаються в шахту.

— Отаке!?!—здивувався Андрій.—Звісно, як люди...

І з запалом, з бурхливою кров'ю, вже досить не конкретно як і всі закохані, він розповів їй про швидкі стери Полтави про білу хату, про безліч щастя й здається, навіть, клявся більш нікого й ніколи в ту хату не поведе.

Але Оришка любила шахту й посьолок не менше ніж Андрій свої стери. І тому суворо, грубою короткою вчинила присуд:

— Іди, відкіль прителіпався, я шахтаря собі знайду.

Плакати Андрій не вмів, вішались не було охоти й тому він тихою ходою побрів додому з отим настроєм, коли людина не розбирає, чи їсти вона хоче, чи може спати, а коли запропонують їй кислого то й від того не відмовляється.

Дома він чомусь дов-

Радіо в Харкові

В Харкові на однім з будинків вул. Вільної Академіки недалеко собору виведено 40-метрову щоглу для 4-кватної ширококомовної радіостанції. Антену буде покинута зі щогли на собор (80 метрів височини). Малюнокві представлено момент зведення четвертої останньої 10-метрової частини щогли. На вершині щогляр за роботою. Кажуть, що радіус чинності станції буде 400 верст, а працювати вона почне з 1-го травня цього року.

шесті об коліно картуза й задумливо обплывував долівку. Тоді сперечались степи Полтавські з Оришчиними очима, а він за них порішив не спати й прокачавсь до ранку під налим піджаком.

Другого дня Андрій почав тієї самої. Оришку він зустрів уже в степу, а по дорозі з шахти, коли вона зморена поверталась додому.

Так само просто, як і вчора, він розповів їй про своє щастя, а вона, що з нею йому краще буде жити і хоть не так давно, їй рідніше вона йому подобалась.

На сей раз Оришка вже не лаялась та й ні за що було, принаймні, ображати сумного хлопця. Вона тільки мовчки повернувшись до двору й сховалася в хаті (наче ні вулиць, ні закоханих не було на світі), а замість неї вискочив сірий цюцько й почав ганяти гавкати на Андрієві халяви.

І чого б треба дурному хлопцеві? Влипли чорні—робися шахтарем на віки. Та й чим степи ті краще за Оришку? Так ні—теж в Оришку, Оришка й степи!

Та й Оришка теж хороша. Що з діда-прадіда шахтарка, а чим їй треба доброго хлопця к чорту посилати. А чим була-б вона краща, хоча б і в степу? Так от послухай-же їх—ніби згоріли одне другому вимотати душу.

Через тиждень—приблизно—після клубної вистави Андрій згадував ще раз нагадати Оришці про своє лихо. Але так само, як і в перший раз він почув оту уїдливу відповідь про шахтарів і здається ще раз остаточно зрозумів, що без Оришки йому не жити.

А дні пішли зовсім паскудні дні.

Андрій ходив сумний, скрізь шукав Оришку й зовсім забув про сон.

Довгими ночами, перекочуючись на твердих дошках, він бачив її, як вона весела й рухлива відкочувала важкі вагончики від шахти, або весело реготала над ним. Йому тоді ставало жарко, він схоплювався, скручував товсту цигарку й починав немилосердно обплывувати долівку.

А ранком, зустрівши її біля шахти, він мовчки, з сумом оглядався на неї зітхав не

німав на неї вогкі очі, вона починала вже нервуватись, гнівно обмикувала свою хустку й, обдарувавши його якимсь незрозумілим поглядом, тікала від нього.

Та Оришка тільки тікала, а Андрій стогнав, марнів, ковтав зараз у груди по кубичному метрові повітря, а до того почали ще з нього глузувати в посьолкові, що ніби в нього зачуманіло в голові.

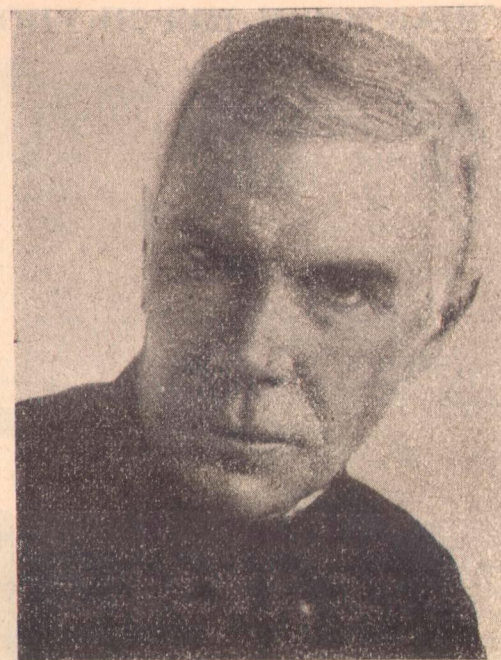
Говорили просто, що Андрій утьопався в Оришку, а вона кепкує з цього.

І тяглося це давно, дні й місяці й може протяглося б ще довше, коли-б Андрій та не наваживсь остаточно поговорити з Оришкою й дізнатися в-останнє за свої зітхання. Принаймні, сам він говорив, що це була причиною, а не щось друге.

Порішив він це в одну безсонну ніч, під драним піджаком.

— Або так, або инак,—говорив він сам собі на ранок,—а щось вона мені та скаже.

Того дня він пішов до шахти на півгодини ранніше, але хтось, чи щось було в змові проти нього, бо півгодини пролетіло, Оришка не прийшла, чи запізнилась і йому довелося спускатись в шахту так і не дізнавшись того ранку про долю його зітхання.

Кіно-режисер П. І. Чардинін.

8-го лютого в Одесі відбулося урочисте вшанування П. І. Чардиніна з приводу 35-річного ювілею акторської та кіно-режисерської діяльності. На Україні т. Чардинін працює з 1923 року. В цей час він закінчив на 1-й Держкіно-фабриці в Одесі, постановку великого історичного фільму „Тарас Шевченко“. За два роки роботи в ВУФКУ тов. Чардинін поставив картини: „Володар горних скель“, „Магнітна аномалія“, „Україзія“, „Генерал з того світу“, „Сіль“, „Винаходець“.

...ре
ав
всь
...ні і здається ще раз остаточно зрозумів, що без Оришки
...ну не жити.
...дні пішли зовсім паскудні дні.

Артист Левицький.

...иш Левицький народився 1873 року на Херсонщині. По закінченні семінарії, з 1877 по 1887 р. навчався у 2-х кл. школі в м. Ново-... на Херсонщині і з 1880 року, ...вчителюванням, керував ама-... драмгуртком. Гра молодого ... записав М. Л. Кропивниць-... і запросив його до себе в ... 1 листопада 1885 р., Левиць-... професійним актором, пра-... в трупі Кропивницького, Са-... Саксганського, Суслова, ... Квітки та инш. З 1918 ... одночасно працює у двох ... м. Київ: Шевченківців і ... Народньому. Шість років ... працює на Чернігівщині в ... як учитель, режисер ... і інструктор по організації ... театрів в Козелецькому по-... в цей же час актив-... К. Н. С. З весни 1925 р. ... до трупи Шевчен-... працює зараз, показуючи ... до праці та любов'ю ... театру приклад молодим акторам.

Андрій ходив сумний, скрізь шукав Оришку й зовсім забув про сон.

Довгими ночами, переко-чуючись на твердих дошках, він бачив її, як вона весела й рухлива відкочувала важкі вагончики від шахти, або ве-село реготала над ним. Йому тоді ставало жарко, він схоп-лювався, скручував товсту ци-гарку й починав немилосерд-но обплівувати долівку.

А ранком, зустрівши її біля шахти, він мовчки, з сумом оглядався на неї, зітхав не гірше першого любовника на аматорській сцені й зі злістю, важко ступаючи, ставав на кліть.

Шахту він не любив дав-но. Не любив її й боявся її темних очей, а зараз ще й проклинав, бо вона стала на його шляху до Оришчиних очей.

Я не пишу про Оришку, бо хочу розповісти про Андрія, але повірте мені на слово, що вона хороша. Хороша, остільки, що Андрій охоче проміняв-би двадцять шахт з посьолками тільки на двоє очей.

Увечері вони ще зустріча-лися в клубі. Але тут Андрій умів тільки добре дивитись на неї. Коли-ж підходив, щоб пожалітися на свою нудьгу, то розгублював слова й хвилювався, а чув від неї чітко і бачив у її очах оте старе—про шахту і степи.

Але з часом чомусь і Оришка загубила свій веселий сміх. Чи уїдливе Андрійове зітхання, чи може що инше трапилося, але коли він під-

довше, коли-б Андрій та не наваживсь оста-точно поговорити з Оришкою й дізнатися в-останнє за свої зіт-хання. Принаймні, сам він говорив, що це була причиною, а не щось друге.

Порішив він це в одну безсонну ніч, під драним піджаком.

— Або так, або инак,—говорив він сам собі на ранок,—а щось вона мені та скаже.

Того дня він пішов до шахти на півгодини ранніше, але хтось, чи щось було в змові проти нього, бо півгодини пролетіло, Оришка не прийшла, чи запізнилась і йому довелося спускатись в шахту так і не дізнавшись того ранку про долю його зітхань.

Він став на кліть ще лютіший, ніж що-дня, лаяв шахту, лаяв вагончики, лаяв насип біля шахти, на якому не довелося сьо-годні побачити Оришку. І лише в темному штрекові, йдучи вже в забой та, зустрічаючи сірі свічки, *) що підморгували йому, як добрі знайомі, він трохи охолов. А спускаючись по схилу й пізнаючи знайомі повороти до своєї печи, він зовсім заспо-коївся.

В забої він працював мовчки. Двоє товаришів його, що пра-цювали в тій самій печі глузували з нього, розпитували про Оришку, але він не чув тих розмов напівголий, лежачи, зі злістю довбав кайлом тверду вугляну стіну.

В забої було тихо. Чути було тільки як десь струмочками виривається вода та тонко дзвенів страшний газ вириваючись з обіймів чорної твердої маси.

Андрій любив цю тишу—й завжди, дослухаючись до неї, ду-мав про свої степи, що залишив їх тільки на короткий час, щоб заробити грошей на господарство та потім повернутися до них на завжди.

Сьогодні ці степи, як божевільні котились в нього перед очима, дратували своїми просторами і до всього ще щеміло десь у грудях та уїдливо билась думка в голові про чепурну Оришку.

Він зітхнув і сів. В забої було душно й боліла голова. Він витер рукою лоба, витяг кисет, щоб закурити, але згадавши, що десятник попереджав ще зранку, що сьогодні в цьому штрекові багато газу, заховав його—взявся за кайло.

Знову застогнала тверда стіна й знову покотилися степи і полетіли в голові думки, про шахтарський гонор Оришки.

Але не довелося тоді Андрієві розв'язати це питання.

Щось несподіване, гуркотливе ввірвалось в шахту, в забой, в Андрійове життя й перевернуло все до гори ногами.

*) Дубові підпори, що держать стелю штрека.

ТРАКТОРНІ КУРСИ ВПОРЯДКОВАНІ ЗІНОВІВСЬКИМ АГЕНТСТВОМ СЕЛЬБАНКУ

На курсах вчиться 100 курсантів. Трактористи вчать на двох тракторах: „Запорожець і Фордзон“

В той момент, коли Андрій кінчав підробляти піддашки в своїй хаті й бачив вже на тих піддашках свою Оришку, несподівано десь у штрекові загремів страшний грім.

Всі схопилися. На один момент Андрій забув стєпи й Оришку, знаючи вже з досвіду, що значить такий грім. Він хотів бігти. Та саме вже загреміло в друге.

Хтось вигукнув, хрипло злякано:

— Вибух!

Погасли лихтарі. Щось тверде вдарило Андрія по голові і він упав. Пробігла тільки думка:

„Не встиг поговорити з Оришкою“...

А п'ять хвилин пізніше, коли до шахти вітром летіла команда рятувати, упала з насипу Оришка прямо під машину, що подавала в гору важкі вагончики.

Кажуть, що тоді якийсь шахтар горласто прокричав:

— Вибух на схилі, в районі лівих штреків!.. Там працював сумний хлоп'як.

Прокинувся Андрій на рудничному дворі. Він потяг повітря носом, почув гострий запах вугілля й чомусь засміявся.

Поряд з ним лежали двоє його товаришів. Біля них клопотався лікар. Оддаль на шматкові породи сиділа Оришка з перев'язаною рукою,

Андрій закрив одне око й чомусь не повірив. А потім моргнув другим і сказав:

— Так, через що?

А вона чомусь відповіла:

— Ум—гу...

Тоді він вдруге:

— Так, як-же?...

— Хоч в степи... хоч куди хочеш...—ховаючи очі в землю ніжно проспівала Оришка.

Андрій здригнув, глянув на неї вже обома й весела, радісна усмішка заворушила йому губи. Але раптом він згадав вибух і йому стало сумно. В уяві пробігли темні штреки й такі мірісирі свічки.

Він підвів голову й поглянув в бік шахти, так, як мав в останнє дивитися на своє море.

На лиці у нього відбилась боротьба радості з сумом, хорон наче дорогого товариша.

Він знову ліг і намагався заплющити очі. Поруч хтось стогнав; тоді він ще здригнув, схопився, наче шершень укусу його за носа й дико закричав.

— Що?.. До чорта всі степи, тут зостанемось! Га? Шахта тепер я, чи ні?

Оришка розплющила свої очі і лоб її загравав гармонійним зморшок здивування. Вона йшла до нього—не стримала від такої несподіванки тільки щоки зашарілися червінцем. Вона очима відповідала йому—що тепер він шахтар.

А на Андрійовому запиленому їдким вугляним пилом лиці посміялися білі, виточені зуби з-під сухих губ. Сміялися по-дитинськи, по-людськи, по-живому, по-можливо і радісно.

Петро Ванченко

НК

Робселькорія

Перша щоразова нарада рабселькорів на Сумщині).

Бурхливою хвилиною...

Ранку двері в редакції настіж: бурхливо ввійшли рабселькорія хлопнула...
В кімнатках, в козушанках, в засмальцьованих піджаках, нап'ятих сірками...
В мірних шкарубках чоботи.
Вони пахли, бадьорий пах: пахне дьогтем, пахне візком на чоботях.
Вони принесли з собою повітря хл'їв, вони переписали хат-читалень, що невпинно вийшли під сніговими шапками.
Вони принесли оці селькори! Не встиг де-хто до редакції потрапити—вже прикипів до них і шось стрече натхненно, впевнено...
Вони пахли на мед, так вони до отих папірців.
Вони принесли це ви пишете?—запитую одного.
Вони принесли на свіжу пам'ять: перевиборча-ж...
Вони принесли селькор „Блискавка“ й „опалює“...
Вони принесли сільським відділом:
Вони принесли голову сільради не прокостри-

Вони принесли дописи про перевибори...
Вони принесли нові прибувають...

Вони принесли селькор Ващенко із Попівки: 25 верстов від станції до станції та по залізниці...
Вони принесли через те стільки радости на обличчї селькорів!

Юрко Гаюра із Залізняка та Ів. Тополя із Піщаної—ці простували пішли до місця.

Аж увечері прийшли, захекані, мокрі чуби. Ще-б пак:

— 25 верстов одчурали!

— Поспішали, щоб не спізнитися!..

— А райвиконком хіба не підвіз?

— Не підвіз, а „підвів“!..— летить лагідна усмішка.

Правда, не всі райвиконкоми поверталися спиною: ось, напр., Чупаківський райвиконком „розщедрився“ і дав селькору на дорогу (а дорога—в один кінець 60 верстов)... 3 карбованця...

Життя зробило робкором.

... Розказують, діляться досвідом літописці сільські про свою роботу, про досягнення, про те, які думки підштовхнули їх взяти перо в руки.

Переплітається веселе з сумним...

— До газети почав писати з 1924 року—каже Іван Гавриленко.— Гірко мені було дивитись, як через неправду селяни лиха зазнають... В-осени возили буряки до Кияницької цукроварні. Побачив я злочинство службовців: обважували селян. Не витерпів. Написав до газети. Вмістили мого дописа. На обважування звернула увагу адміністрація цукроварні: злочинство припинилось... Повірів я у велику силу друкованого слова і з того часу не випускаю оливця з рук: пишу і про непорядки пишу й про світле... Здається, й помру робкором...

Шукають селькорів.

... — На хуторі Турковому, коли пропечатали в газеті кілька заміток і вся неправда, що діється на хуторі, вже прописана в газеті,— то на хуторі таке зчинилося, що хоч тікай безвісти, говорить селькор Вуха. Всі кричать:— „що воно таке? Не

встиг що-небудь зробити, а вже—дивись—в газеті воно надруковано! І всі вже про тебе знають, що ти зробив!..“

А найбільше лютують ті, кого зачепили в газеті: це їх дуже бере за серце!..— „Чого раніш цього не було?.. Ніхто не знав, що ти робиш... А тепер завелись якісь селькори—про все тобі винюхають і напишуть!..“— „Та я оце ходив і до редакції. Думав, що там мені скажуть, хто це пише... А там кажуть, що тепер закон такий вийшов: не видавати, хто пише... Так я хвіст піджав та й п'ятами наживав: соромно стало, хоч у Сірка очей позичай!..“

Отак узались на хуторі Турковому: шукають селькорів... Написалися... Хочуть їх вивести, щоб і духу їхнього не було... Та тільки я скажу голосно, щоб усі чули: селькори не бояться погроз і будуть провадити почату роботу. Ми будемо писати, доки смерть не зламає перо в наших руках, бо законній правді на хвіст не дамо наступити...

Як на мене нападали.

... — Я—селькор „Іскра“ (підписуюсь так). Вчуся в агрономічній школі. Почав писати до окружної газети про сій хутір, бо тут багато завелось де-чого темного... Я й почав усе виводити на чисту воду, як слід. І ось для мене получилась не зовсім гарна пітука. Я, написавши два листи до газети, ненароком загубив їх. І ці листи було знайдено, було відкрито, що я—селькор хутора Шкуратова... Це взнали всі. Після цього, через тиждень, ішов я з хати-читальні до дому. Темно було... Коли це—із-за однієї хати вискочило двоє й закричало:— „Ось, ось селькор!..“ Я став бікати... По мені бухнули постріли... Все-таки жадна куля мене не влучила і я зостався живий... Коли було передано нашим куркулям, що мене вже вбито за селькорство, то казали:— „Так йому й треба“...

* * *

Та не страшить куцак куркулівський робселькорію—цих ковалів—борців за нове життя, за новий побут.

В. Алешко.

...що це ви пишете?—запитую одного.
 Та це думаю трохи про нашого голову
 який чиркнути на свіжу пам'ять: перевиборча-ж
 ...
 ... підбігає селякор „Блискавка“ й „опалює“
 ... селенським відділом:
 Чому нашого голову сільради не прокостри-
 ...
 ... не вмістили дописа про перевибори
 ... КНС?
 ... нові й нові прибувають...
 ... селякор Башенко із Попівки: 25 верстов
 ... пішки до станції та по залізниці!
 ... Через те стільки радості на обличчі!
 ... селякори:

... злих міст... селякори...
 ... втерпів. Написав до газети. Вмістили мого дописа
 На обважування звернула увагу адміністрація
 цукроварні: зло инство припинилось... Повірів я
 у велику силу друкованого слова і з того часу
 не випускаю оливця з рук: пишу і про непорядки
 пишу й про світле... Здається, й помру робкором..

Шукають селякорів.

... — На хуторі Турковому, коли пропечатали
 в газеті кілька заміток і вся неправда, що діється
 на хуторі, вже прописана в газеті,— то на хуторі
 таке зчинилося, що хоч тікай безвісти, говорить
 селякор Вухо. Всі кричать:—„що воно таке? Не

листи було знайдено, було відкрито, що я—селя-
 кор хутора Шкуратова... Це знали всі. Після
 цього, через тиждень, ішов я з хати-читальні до-
 дому. Темно було... Коли ц... із-за одні хати
 вискочило двоє й закричало:—„Ось, ось селя-
 кор!“ Я став ікати... По мені бухнули постріли...
 Все-таки жадна куля мене не влучила і я зостався
 живий... Коли було передано нашим куркулям,
 що мене вже вбито за селякорство, то казали:—
 „Так йому й треба“...
 * * *

Та не страшить куцак куркулівський робселя-
 корію—цих ковалів—борців за нове життя, за
 В. Алешко.

Група робселякорів округової наради на Сумщині.

ДРІБНОТА

Оповідання Гермінії цур Мюлен.

Коли вродлива Марта заявила батькам, що йде заміж за дрібного крамаря Йозефа Губера, батько її, швець Граммель, сердито похитав головою.

„Це мені зовсім не до вподоби“, пробубонів він. „По-перше, у нього хоре серце, а по-друге—він голосує за центр. Та ще й божу матір у крамниці держить! І за такого повинна моя дочка...!“ Обурений безглуздя цїєї думки, він тільки ще раз похитав сивою головою.

Маленька енергійна фрау Граммель була іншого погляду. „Коли у нього хоре серце, то він принаймні не піячить“. Її погляд уперся в шевця, що неспокійно смикався на свому кріслі. „А божа мати висить у темнім кутку і не заваджає ні одному покупцеві. Що ж до центру, то, ах ти, боженку мій!“ Вона знизала плечима і її глузлива усмішка безжалісно запитала чоловіка: „Чим нам і тисячам іншим допомогло голосування за соціал-демократів? Чи одвернуло воно війну, де загинув наш синок-одинак? Чи знизало воно нам податки? Чи може нам краще живеться з того часу, коли твоя партія досягла влади?“ У голос же вона сказала тільки: „Все це шахрайство. Підчас виборів кожна партія обіцяє нам і блакить з неба на землю, а далі все лишається як і було, або ще й гірше стає. Носке й Шайдеман не більш чудотворці, ніж мати божа бідолахи Йозефа“.

Швець сердито мовчав. Жінки не повинні так багато балакати. Жінки не повинні міркувати й критикувати. Чесна жінка мусить і якусь релігію мати; не вірує в матір божу, то хай принаймні вірує в єдину праведну соціалдемократичну партію. А от його жінка—як раз така, щоб тільки завжди все гудити та ганьбити. Чи оповідає він із захопленням про загальні збори, чи читає з великими окулярами на носі парламентську промову партійного товариша, вона тільки плечима знизує: „Слова! Слова! Хай ці люди та щось зроблять, от тоді я охоче поїму ім віри“. Антон Граммель тяжко зітхнув: жінки анічоґісенько не розуміють у політиці!

Сама Марта мало цікавилася поглядами своїх батьків. Вона любила свого Йозефа і раділа, що буде його жінкою. Так само раділа вона й його чистенькій маленькій крамниці. Їй подобалися ці пакуночки блискучих голок, сніжно-білі цівки ниток, барвиста заповоч і лискучі шовки. „Як що будемо совісно працювати і нам пощастить“, мріяла вона, „то може вже через рік спроможемося зняти крамничку на кращому місці і почнемо, бува, торгувати й мануфактурою“. Маленька крамничка розсовувалась перед її очима, ставала великою й просторною. Попід стінами стояли люстра. А покупці йшли одне за одним, двері майже не зачинялися. Веселий дзвіночок майже не вгавав.

Тим часом батьки розмовляли далі, і Марта крізь свої мрії почула материні слова: „А крім того ж і Малпочка—капітал!“

Дівчина осміхнулася. Малпочка, люба малесенька руда Малпочка з породини пінчерів—капітал! Йозеф, зрозуміла річ, розповів їй, що одного разу маленьке звірятко врятувало його від продажу його майна з молотка. Приспів термін векселів, і платити не було чим. А тут люба Малпочка привела семеро бездоганих гарнесеньких цуценят. І Йозеф продав їх, як раз за потрібну суму грошей.

Вони одружилися. З Йозефа Губера вийшов чоловік, ніжний і терплячий, повний глибокого кохання до своєї молодої вродливої жінки. Він би охоче звільнився від усякої роботи. У нього теж була мрія: гарна кімната з плюшевими меблями та олеографіями по стінах,—найкращі релігійні малюнки—і в кімнаті його Марта, з колишньої безтурботна, вільна од праці, бо на кухні порається приватна вата наймичка. Марта була весела, ретельно хапала їжу, все, силкуючись улаштувати маленьку крамничку якомога більш принадно. Адже здійснення всіх мрій залежало від покупців, що чомусь приходили дуже скупі, як коштовні і без міри рібні в пустелі цілючі краплини.

Та даремно осміхалася Марта своєю найкращою усмішкою, да метушився Йозеф, розкладаючи на столі найкращий товар: покупці й голки й нитки, а дорогих заповоч і шовків ніби й не бачили. Фрід Нойман, стара швачка, пояснювала зітхаючи: „Це від революції! Коли мали це нашого кайзера, були нитки в два рази дешевші, а так й голки. Так, так, тепер мститься на нас те, що влада опинилася в чорні!“.

Марта хитала білявою головою і казала: „Я гадаю, що все це від революції“. Але вона казала це тихо й скромно, бо не хотіла відштовхнути з найкращих покупачок.

Труда, маленька фабрична робітниця з коротким волоссям, була її поглядів.

„Все тому так дороге, що ми, злидні, мусимо платити на розкриття багатів“. І вона починала довгі роз'яснювання. Іноді Марта розуміла; що ж вона розуміла, те здавалося їй справедливим. Та як тільки йшлося про гроші, а одне було дійсним: покупців не було, крам вкривався б порою, коли б Марта що дня не змїтала його з полиць, не витрушувала товар та не чистила його. Вона ж мала так багато вільного часу! І сидів на свому стільці біля вікна: „Ось іде якась пані! Зараз вона до нас. Ах, ні, вона повертає“.

Сотню раз на день він бував певний, що люде йдуть до його крамниці, а вони все йшли повз неї.

Бліде обличчя Йозефа блідло чим раз дужче, його худа постать худіла далі. Вони мусили недоїдати, а як раз тепер треба б було Марті їсти. І Йозеф звертався до своєї ікони: „Благословенна й милостива Матері! Пішли нам покупців, пішли нам покупців, царіце небесна! Свята Матері! Пішли нам покупців за-ради моєї дружини, що теж має стати матір'ю“.

Чувши, як молиться її чоловік, Марта осміхалася, але часто-густо бігали їй при цьому на очі сльози. І вона теж шукала допомоги й захисту у жіночій істоті: часто ввечері брала вона гарнесеньку собачку соколіна, гладила кучеряву шкуру, пригорталася обличчям до холодного носа писка і шепотіла: „Малпочко, люба Малпочко, приведи багато дітей, щоб моя маленька дитина мала пелюшки й м'яке ліжко. П'ять, шість цуценят, люба Малпочко!“.

Мати божа лишила їх у біді, покупців ставало чим раз менше, почка ж була добріша і привела семеро цуценят. Марта цілувала малесеньку собачку, сміялась і плакала. Йозеф дякував матері божій за плодючість Малпочки. Труда, що надійшла на це, назвала звірятко кормителем родини.

Найкраще цуценя купила одна пані в Вестенді. Марта сама поїхала з ним туди. Їти їй було вже важко, але вона не хотіла витрачати „багато грошей“ на трамвай. Брудна безнезбега негода лютувала на вулицях. Мати божа пригортала до себе під пальтом маленьке цуценятко,—коштовний пискік не повинен був змокнути. Дощ лив просто стовмочками. Зм...

не повинні міркувати й критикувати. Чесна жінка мусить і якусь релігію мати; не вірує в матір божу, то хай принаймні вірує в єдину праведну соціалдемократичну партію. А от його жінка—як раз така, щоб тільки завжди все гудити та ганьбити. Чи оповідає він із захопленням про загальні збори, чи читає з великими окулярами на носі парламентську промову партійного товариша, вона тільки плечима знизує: „Слова! Слова! Хай ці люди та щось зроблять, от тоді я охоче поїму їм віри“. Антон Граммель тяжко зітхнув: жінки анічогісінько не розуміють у політиці!

Сама Марта мало цікавилася поглядами своїх батьків. Вона любила свого Йозефа і раділа, що буде його жінкою. Так само раділа вона й його чистенькій маленькій крамничці. Їй подобалися ці пакуночки блискучих голок, сніжно-білі цівки ниток, барвіста заповоч і лискучі шовки. „Як що будемо совісно працювати і нам пощастить“, мріяла вона, „то може вже через рік спроможемося зняти крамничку на кращому місці і почнемо, бува, торгувати й мануфактурою“. Маленька крамничка розсовувалась перед її очима, ставала великою й просторою. Попід стінами стояли люстри. А покупці йшли одне за одним, двері майже не зачинялися. Веселий дзвіночок майже не вгавав.

Тим часом батьки розмовляли далі, і Марта крізь свої мрії почула материні слова: „А крім того ж і Малпочка—капітал!“

Дівчина осміхнулася. Малпочка, люба малесенька руда Малпочка з породини пінчерів—капітал! Йозеф, зрозуміла річ, розповів їй, що одного разу маленьке звірятко врятувало його від продажу його майна з молотка. Приспів термін векселеві, і платити не було чим. А тут люба Малпочка привела семеро бездоганих гарнесеньких цуценят. І Йозеф продав їх, як раз за потрібну суму грошей.

Марта кивнула матері: „Так, будь що будь, а Малпочка—наша“.

сидів на своєму стільці біля вікна: „Ось іде якась пані! Зараз вона до нас. Ах, ні, вона завертає“.

Сотню раз на день він бував певний, що люде йдуть до його ниці, а вони все йшли повз неї.

Бліде обличчя Йозефа блідло чим раз дужче, його худа постать і далі. Вони мусили недоїдати, а як раз тепер треба б було Марті їсти. І Йозеф звертався до своєї ікони: „Благословенна й милостива Мати! Пішли нам покупців, пішли нам покупців, царице небесна! Свята Мати! Пішли нам покупців за-ради моєї дружини, що теж має стати матір’ю“.

Чувши, як молиться її чоловік, Марта осміхалася, але часто-густо бігали їй при цьому на очі сльози. І вона теж шукала допомоги й заступництва у жіночої істоти: часто ввечері брала вона гарнесеньку собачку соколів, гладила кучеряву шкуру, пригорталася обличчям до холодного носа писка і шепотіла: „Малпочко, люба Малпочко, приведи багато покупців, щоб моя маленька дитина мала пелюшки й м’яке ліжко. П’ять, шість, сім цуценят, люба Малпочко!“.

Мати божя лишила їх у біді, покупців ставало чим раз менше, почка ж була добріша і привела семеро цуценят. Марта цілувала маленьку собачку, сміялась і плакала. Йозеф дякував матері божій за плодотворну Малпочку. Труда, що надійшла на це, назвала звірятко кормителем родини.

Найкраще цуценя купила одна пані в Вестенді. Марта сама поїхала його туди. Іти їй було вже важко, але вона не хотіла витратити „багато грошей“ на трамвай. Брудна березнева негода лютувала на вулицях. Марта щільно пригортала до себе під пальтом маленьке цуценятко,—коштівий песик не повинен був змокнути. Дощ лив просто струмочками. Змочена й наскрізь змокла, дійшла так Марта до вілли. Коли вона показала сика пихатому локаєві, що спочатку заявив їй: „Поставщикам виходити“.

ДО НАСТУПНИХ ФРАНКО-РАДЯНСЬКИХ ПЕРЕГОВОРІВ

Сучасна Франція має багато причин до того, щоб налагодити з нами, Союзом Радянських Республік, нормальні зносини, нормальні звязки. Сучасна Франція переживає великі кризи, що вимагають виходу.

А разом з тим, переживаючи смугу буйного зросту промисловости, великою проблемою для Французької промисловости є ринки збуту і питання про сировину.

Отже шукання ринків збуту, шукання сировини є оснiвним фактором, що змушують ділові кола Франції до налагодження зносин з СРСР.

Ще рік тому, зразу ж після визнання нас Францією вже велись попередні переговори про нормальні відносини з СРСР, але тоді це зіткнулося з великою перешкодою—справою з довійськовими та військовими царськими боргами.

Рік, що минув після перших спроб вирішення цього питання, а ми й зараз йдемо на переговори з гаслом анулювання боргів царської Росії—не минув дарма.

Представники СРСР

Тов. Томський. Голова ВЦРПС—член радянської делегації.

Х. Г. Раковський. Уповноважений представник СРСР у Франції—голова радянської делегації.

...він пам'янив і сказав: „Пані баронеса чекає на нього вже з не-
...і провів Марту до салону.

Марта поглянула навкруги: звичайно, тут було далеко краще, ніж
...Іозефа про кімнату з плюшевими меблями. Були тут обтягнуті
...софи й фотелі, та столи, що виблискували рудочервоною
...як дзеркалом. Двері в сусідню кімнату було одчинено. Спокушена
...жінкою привабило, Марта ступила ближче і зазирнула туди. І тут
...жінку зворушила в ній заздрість. Такої дитячої кімнати, як
...вона побачила, їй ніколи й не снилося... Все витримано було в білому
...тоні, скрізь оздоблене прозорим як дим, пахучим мережевом.
...Марту й зустріч і мому маленькому Йозефові“, подумала Марта і далі
...зробила перший великий крок свого поступу: „Стільки «краси
...виповнення про себе мусила б мати кожна дитинка“. Вона здри-
...влася в своїй мокрій одежі, зауважила свою неповороткість, брудність,
...побачила перед собою саму себе і, не розуміючи чому, відчула несподівану
...до цього оточення. Вона витягла цуценя спід пальта і поцілу-
...ла його.

Вона одчинилася і молода вродлива пані в широкому мережаному ка-
...ввійшла до кімнати. Це була баронеса.

...пані ж Богові, що ви принесли собаку!“ вимовила вона. „У мене
...така жінка нетерплячка. А хвилюватися в моїм стані—мені не можна.
...забаронено як найсуворіше“.

Марта поглянула на неї і побачила, що й ця друга жінка теж була
...вона мовчки поділяла баронесі песика, трохи ображена, що ця пані
...вона їй на привітання.

...пані вітатко! В таку люту негодду! Сподіваюся, що воно не
...вона

...вона не змогла“, відповіла Марта, трохи натиснувши на слово
......чи не помітить ця друга жінка, як мерзне вона в своїй вохкій
......чи не попливе її хоч до чашки гарячої кави погрітись в кухні?

...вона про це й гадки не було. Вона заплатила умовлену ціну
......вона зайвого слова знов вийшла на вітер і дощ. Підчас довгої дороги
......вона мріяла про баронесу, що в своїм стані не повинна була
......А хто уважав на Марту, на її стан, на її ненароджену
......звичайно, її д-брий Йозеф робив, що міг, але йому просто не сила
......вони працювали совісно, зрікалися навіть потріб-
......жінка дитина лишилася б без пелюшок, коли б не вирядувала
......А ця жінка... Марта згадала про Трудю... «Мабуть і справді
......мусимо платити на розкішне життя багатіїв. Що мені кепсько,
......чи мені, а от моя дитина, моя дитина“.

Марту її гіркий настрій вихопився на волю. Йозеф став долі навко-
......вона і червоні, ростирив заніміли ноги. Він не знаходив ніякої від-
......на її запитання, чому це світ так кепсько збудовано, і тільки за-
......пробував для її заспокоєння: «Легше верблюдові пройти через
......ніж багатому в царство небесне“.

Марту вперше увірвався терпець. «Що мені твоє небо? Де воно? Моїй
......наш тут бути добре, на землі», захлипала вона.

Йозеф відкинув, злякано звів очі на божу матір. Пробач їй свята
......ти ж сама добре знаєш лиху вдачу вагітної жінки“.

Марту він обняв Марту ніжними руками, почав цілувати її, шепочучи
.........вона про надії майбутнього, поки вона не осмікнулася знову.
.........вона про надії майбутнього, поки вона не осмікнулася знову.

Це були тяжкі роди.
Лікар робив стурбоване
обличчя та бубнів, щось
про недоїдання. Йозеф
метушився, ламаючи руки,
витираючи піт з лоба.
Повитуха оповідала при-
годи про важкі роди, смер-
тельні випадки. Малпочка
подеколи скинула з пер-
еляку під ліжком. Фрау
Граммель дивилась на
дочку: „Вона була дуже,
здорово дівчина. Створена
для материнства“. Марта
стогнала від нестерпучих
мук. Обличчя старої фрау
скривилося. Вона побігла
до кухні і начепилася на
старого шевця, що смок-
тав люльку біля холодної
печи: „Ви винні в цьому!“.

«Саме?» запитав пере-
ляканий чоловік, що на
цей раз чомусь не почував
на собі ніякої провини.

„В усьому. Ви, з ва-
шою балаканиною. Ми
родимо на світ дужих здо-
рових дітей. Але вони за-
мість добре їсти, мусять
голодувати, мусять пра-
цювати, ніколи відпочинку
не бачивши. А тоді—де їм
дітей родити? Чому ви, чоловіки, не подбали в
свій час, щоб усе було інакше? Ви ж такі розумні!“

Швець мовчав, похиливши голову.

„Револуція“, кепкувала стара в своїй журбі,—„для кого зробили ви
вашу револуцію? Кайзера вигнали, а на його місце насадили фабрика-
нів. І гадаєте тепер, осли, що не знати якого дива досягли. А де люде,
що піклувалися б про матерей та дітей? Покажи їх мені, хай я піду за них
у вогонь і воду!“

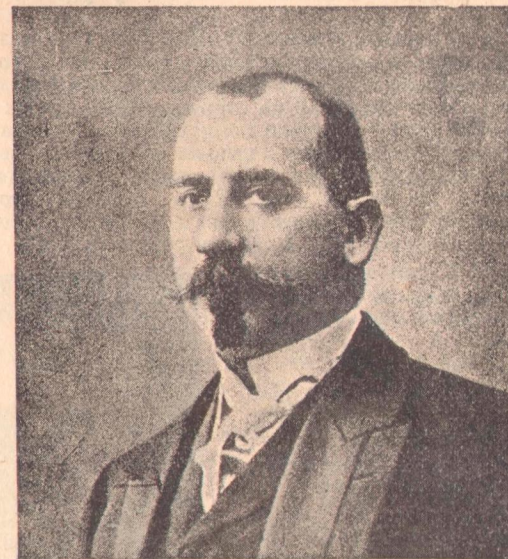
«Лишайся біля Марти», вимовив швець... „Це жіноча робота. А полі-
тика—чоловіче діло“.

„То ж то вона така кепська й виходить. Ви робите дурниці, а ми
повинні терпіти. Наші сини вмирають на війні,—не знати за що. Наші
дочки здихають при родах“.

Зойк, що не нагадував нічого людського, перетнув хату. Фрау Грам-
мель побігла назад до спальні.

Після тридцяти шости годин страждань з'явилася на світ дитина.
Хлопчик, маленький і кволий. Йозеф дивився на нього повний гордої
...„Наш син. Спадкоємець нашої крамниці. Поки виросте—кепські часи
......Може ми його й до гімназії пішлемо. Хто зна... може ще кінеш-
......може ще кінеш-“

Наслідник Цанкова

Ляпчев. Новий прем'єр болгарського уряду.
Заступив Цанкова на те, щоб назовні взяти
англофільський курс, а в країні провадити
далі фашиський терор.

а з... Чи не помітить ця друга жінка, як мерзне вона в своїй вохк...
о к... чи не покличе її хоч до чашки гарячої кави погрітись в кухні?

А в баронеси про це й гадки не було. Вона заплатила умовлену ціну...
х... вітального слова знов вийшла на вітер і дощ. Підчас довгої дороги...
к... міркувала вона про баронесу, що в своїм стані не повинна була...
м... значає, її добрий Йозеф робив, що міг, але йому просто не сила...
ю... сказати її як слід. Вони працювали совісно, зрікалися навіть потріб...
ст... А он та жінка... Марта згадала про Трудю... «Мабуть і справді...
со... мусямо платити на розкішне життя багатіїв. Що мені кепсько...
го... про мене, а от моя дитина, моя дитина».

Марта її гіркий настрій вихопився на волю. Йозеф став долі навко...
о... знав її черевики, ростирив заніміли ноги. Він не знаходив ніякої від...
ш... на її запитання, чому це світ так кепсько збудовано, і тільки за...
е... тання пробубонів для її заспокоєння: «Легше верблюдаві пройти через...
ло... ніж багатому в царство небесне».

Марти вперше увірвався терпець. «Що мені твоє небо? Де воно? Моїй...
ро... має тут бути добре, на землі», захлипала вона.

Йозеф відхнувся, злякано звів очі на божу матір. «Пробач їй свята...
то... ти ж сама добре знаєш лиху вдачу вагітної жінки».

Марта він обняв Марту ніжними руками, почав цілувати її, шепочучи...
бо... про надії майбутнього, поки вона не осміхнулася знову.
М... вона смінулася її за сукню. Вона взяла маленьку собачку на коліна і...
і... іти стиха, щоб не образити Йозефа: «Ти для мене краща за...
і... даю і за ту матір божу».

* * *

рових дітей. Але вони за-
місць добре їсти, мусять
голодувати, мусять пра-
цювати, ніколи відпочинку
не бачивши. А тоді—де їм дітей родити? Чому ви, чоловіки, не подбали в
свій час, щоб усе було инакше? Ви ж такі розумні!»

Швець мовчав, похиливши голову.

«Револуція», кепкувала стара в своїй журбі,—«для кого зробили ви
вашу револуцію? Кайзера вигнали, а на його місце насадовили фабрикан-
тів. І гадаєте тепер, осли, що не знати якого дива досягли. А де люде,
що піклувалися б про матерей та дітей? Покажи їх мені, хай я піду за них
у вогонь і воду!»

«Лишайся біля Марти», вимовив швець... «Це жіноча робота. А полі-
тика—чоловіче діло».

«Того ж то вона така кепська й виходить. Ви робите дурниці, а ми
повинні терпіти. Наші сини вмирають на війні,—не знати за що. Наші
дочки здихають при родах».

Зойк, що не нагадував нічого людського, перетнув хату. Фрау Грам-
мель побігла назад до спальні.

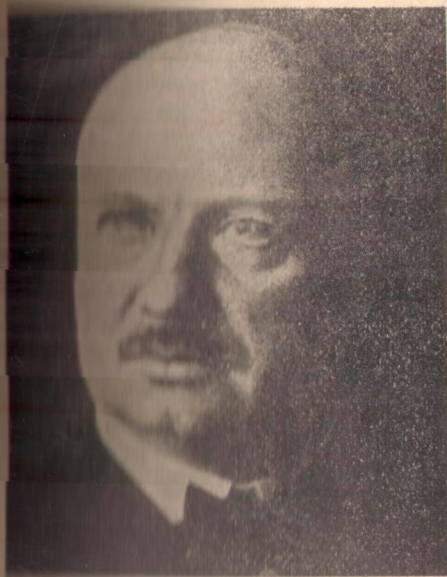
Після тридцяти шости годин страждань з'явилася на світ дитина.
Хлопчик, маленький і кволий. Йозеф дивився на нього повний гордоцею:
«Наш син. Спадкоємець нашої крамниці. Поки виросте—кепські часи
минуть. Може ми його й до гімназії пішлемо. Хто зна... може ще кінець-
кінцем і студентом буде»...

Щось мале, червоне й зморщене, жалісно верещало. Марта осміхнулася,
взяла дитину на руки. «Що не кажи, а йому буде краще жити, ніж нам»,
заявила вона.

англофільський курс, а в країні провадити
далі фашиський терор.

ДО НАСТУПНИХ ФРАНКО-РАДЯНСЬКИХ ПЕРЕГОВОРІВ

Представники Франції

Голова французької делегації—
у справі переговорів з Радянським Союзом,

Ділові кола Франції змушені були констатувати,
що СРСР в цій справі не поступиться вирішувати цю
справу окремо, не зв'язавши її з загальними проблемами
ділових зв'язків між двома країнами—себ-то на підставі
допомоги нам кредитами, як товарними так і фінансо-
вими. Щоб дало нам змогу на підставі економічного
зросту наших Республік сплатувати ті зобов'язання, що
ми їх підписали-б. Тільки на таких принципах.

Радянські Республіки укладатимуть свої ділові зв'язки
з Францією. Крім того Радянські Республіки будуть
настоювати на визнанні наших контр-претензій. Ми
домагатимемось визнання тих мільярдних збитків, що
їх нанесено СРСР під час інтервенції, що в них доте-
перешні французькі уряди відіграли не малу роль.

Загальна обстановка для переговорів, здавалась-би
сприятлива, але як будуть розвиватися вони, сказати
зараз важко. У всякому разі СРСР що завжди прагне
мирного співробітництва з усіма народами й на цей
раз до переговорів ставиться з усією поважністю. Уже
склад делегації, для переговорів з французькими пред-
ставниками, куди ввійшли відповідальніші представники
нашої дипломатії, та будівники нашого господарства,
фінансів—свідчить про це.

Філіп Бертельо. Ген. секр. франц. міністер-
ства закордонних справ; референт уряду в
справах франко-радянських зносин.

Бабуня кивнула. «І він повинен розумнішим стати, ніж старі!» Отрутий погляд потрапив у шевця, що стояв у дверях та тер заспані очі.

* * *

Здавалося, маленькому Йозефові цей світ не дуже вподобався; він увесь час силкувався втекти з нього. Всі хвороби малих діток були його прироченою долею. Марта розпачливо боролася за його життя, виснажувалася, худла, хутко старіла. Йозеф був як і перше ніжний, терплячий. Тяжкі турботи гнітили його; він почав зазнавати смертельного жаху перед ранком. Увечорі його маленька каса майже завжди була порожня.

Фройляйн Нойман лементувала за кайзером чим раз голосніше. У неї стало аж надто мало роботи. Люде, на кого вона працювала, не мали тепер грошей, щоб замовляти собі одержу. І вона унадилася до крамниці проповідувати своє обурення.

Всьому вина—робітники; вони ж вимагають такої високої плати. А звідти й така на все доможнеча».

«Та коли все таке дороге, то робітникам теж треба більшу плату мати, щоб якось жити», втручалася Марта.

Стара дівка кинула на неї докірливий погляд і урочисто заявила: «Оце ж він і є—ціркус вітолюс! Вона колись почувала слово *circulus vitiosus* на зборах дойчнаціонале і з того часу завжди вживала його, щоб знищити супротивника. Марта не знала, що воно таке «ціркус вітолюс», а проте ця магічна формула якось на її розум не впливала. Фройляйн Нойман наносила з собою газети й брошури, але її агітробота в родині Губерів лишалася без наслідків. Для Йозефа слово «дойчнаціонале» з якихсь невідомих причин завжди рівнозначило «протестантові», і він стерігся брати в руки еретичну літературу. А Марта, увесь час шукаючи порятунку зі злиднів, хоч і читала їх, але не знаходила в них нічого, що б їй могло стати в пригоді.

Сірі, вбогі, турботні тяглися дні. Маленькому Йозефові був уже рік. Марта й Йозеф все ще любили одне одного, але й це останнє щастя було їм отруєно. Марта побоювалася другої дитини; вони ж і одну не могли як слід прогодувати. А Йозеф, слухняний син своєї церкви, не хотів і слухати про застережливі засоби, вважаючи їх за гріх.

«Хай же твоя церква й дітей годув», гримала сердито Марта.

Йозеф сумно поглядав на неї, не знаходячи ніякої

т. карахай. Надзвичайний посол СРСР у Хіні.

нале, дойчфелькіше, соціалдемократи, фолькспартай... центр... ми нас урятувати».

«Так чому ж вони цього не роблять?» стогнав Йозеф, з перестежачи при тім очима за покупцями, що розглядали його крам. Він заперечив би: «Бог нам допоможе. Але тепер бог і долар були для цілком ріжні речі: він мав тепер грішне почуття, що боже всзна спиняється перед курсом долара.

Марта теж часто прислухалася до розмов покупців. Вона не визнавала ні тим, ні іншим; ні одна з цих партій, здавалося, не захищала прав трудящих мас: навіть і соціалдемократи. Їй якось неясно здавалося, що населення само дозволяло вести себе на голодну смерть. Невже всі люде побожеволіли? Подеколи траплялися невеличкі бунти проти донечі. Тоді щось у ній співало: «Вони прокидаються! Обороняються!»

Труда умовила Марту взяти участь в одній демонстрації. Молода жінка не переконувалася, як і що, а престо пішла за червоним прапором: може ж мовляв, хоч з цього вийде раз усе інше виявило свою нездатність. Вона бачила море люду, але тільки сні невблаганно рішучі обличчя, позначені печаткою тяжкого бідування. «Пролетівський водоч», сказала фройляйн Нойман,—її ж батько був у свій час судовим писарем. Марта неясно відчувала: «Це наші: до них ми належимо, їх ми мусимо й триматися».

Похід ішов через ціле місто. Марті крутилася голова. Малий Йозеф хорів, а вона не давала їй заснути цілу ніч, а понад те й на обід їй припало лише чотири картоплі. Її почорніло перед очима, вона похитнулася. Якийсь велетень-металіст підхопив її, як дитину з юрби і сказав, ставлячи її знову на землю: «Здається, у тебе теж порешлунок, товаришко. Ну, потерпімо, буде краще».

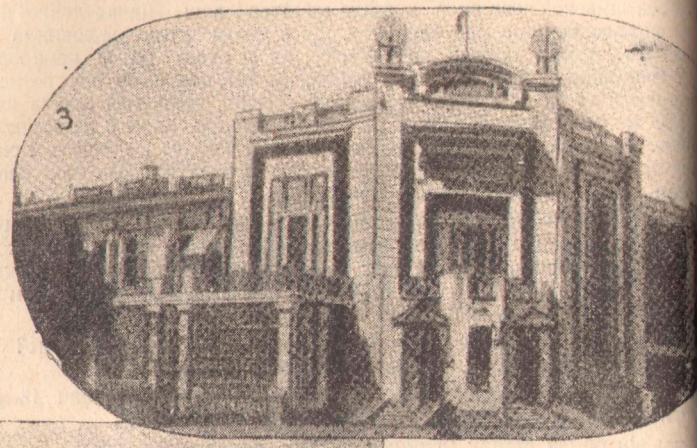
Вона понесла ці слова додому як обіцянку, як дорожочинний скарб. «Так, буде краще. Ці люде, що з ними сьогодні я йшла за червоним прапором, потурбуються про це».

Йозеф дивувався її веселому обличчю.

До подій на Східно-Хінській залізниці.

В останніх числах січня наша країна, і в значній мірі й увесь світ, з великим напруженням стежили за тим конфліктом, що стався між Радянським Урядом й манчжурським генералом Чжан-Цзо-Ліном.

Знаказу цього Чжан-Цзо-Ліна, що господарює в Манчжурії, один з його генералів, удерся на територію залізниці, заарештував управителя С.-Х.

Будинок правління С.-Х. залізниць.

на зобрах дойчнаціонале і з того часу завжди вживала його, щоб знищити супротивника. Марта не знала, що воно таке «ціркус вітолюс», а проте ця магічна формула якось на її розум не впливала. Фройлйін Нойман наносила з собою газети й брошури, але її агітробота в родині Губерів лишалася без наслідків. Для Йозефа слово «дойчнаціонале» з якихсь невідомих причин завжди рівнозначило «протестантові», і він стерігся брати в руки еретичну літературу. А Марта, весь час шукаючи порятунку зі злиднів, хоч і читала х, але не знаходила в них нічого, що б їй могло стати в пригоді.

Сірі, вбогі, турботні тяглися дні. Маленькому Йозефові був уже рік. Марта й Йозеф все ще любили одне одного, але й це останнє щастя було їм отруєно. Марта побоювалася другої дитини; вони ж і одну не могли як слід прогодувати. А Йозеф, слухняний син своєї церкви, не хотів і слухати про застережливі засоби, вважаючи їх за гріх.

«Хай же твоя церква й дітей годує», гримала сердито Марта.

Йозеф сумно поглядав на неї, не знаходячи ніякої відповіді.

І тут раптом з за чорних хмар засяяло сонце: люде почали купувати. Купували як божевільні. Сон Марти справдився. Маленький дзвіночок не вгавав, двері за покупцями не зачинялися. Йозеф метушився в крамниці і обличчя йому сяяло. Марта з полегшенням зітхала. Нарешті, нарешті! Світле щастя панувало в крамниці. Ввечері тремтячими від радощей руками підраховував Йозеф денну виручку: мільйони, мільярди. Тепер він ніколи не дозволяв жадного прикрого слова про революцію і знайшов навіть мужність гостро поставитись до фройлйін Нойман. На його здивування стара швачка не образилася на нього. Вона виглядала збентежено й перелякано, сіра на обличчю, з запаленими щокми. Нові паперові гроші памогочили їй голову. Одного разу вона аж заплакала: «Я не можу! Рахуйте самі, пане Губер. Правда ж ви не одурите мене? Бідну, самотню жінку. Я ж і без того згину з голоду! Ах, наш кайзер, коли б він це знав тільки!»

Охоплений співчуттям, Йозеф подарував старій швачці пакуночок голок ціною в десять мільярдів; при цім він дивився на себе як на якогось князя-доброчинця. Подарунок у десять мільярдів! Бог муситиме справді високо поцінувати його Йозефові.

Але охота до подарунків зникла в нього дуже швидко. Він часто ставав навколішки в крамниці і тремтів: «Коли б тільки не приходили покупці! Коли б вони в мене тільки краму не брали! Свята матір божа, рятуй мою душу від покупців!»

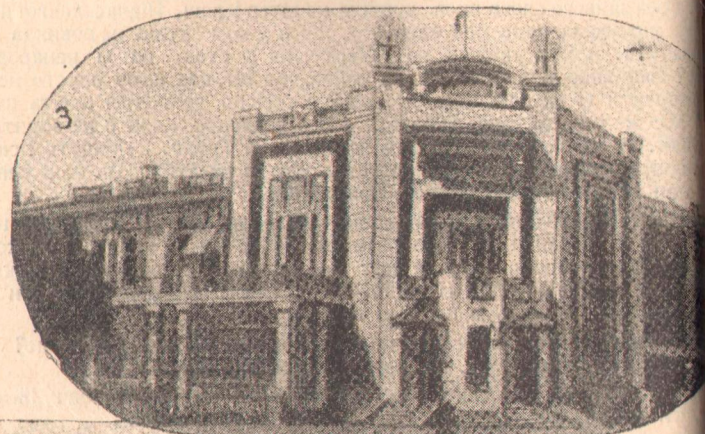
Але молитва його лишалася даремною. Запас краму невпинно танув. Найохочіше Йозеф поховав би все. Йому здавалося, що кожний покупець грабує його. І як покупці приходили, то він обслуговував їх мляво, повільно і не вгавав баламати, щоб навести їх на інші думки: чи не забудуть вони, часом, чого вони хотіли купити. Але й покупці теж були завжди охочі до балачки. Вони герготали як гуси, намагаючися згуком своїх власних слів перебороти жах, що в них верещав. Ледве чи казав хто заходячи «Добридень»; тепер замість привітання тільки й чути було: «А чи не знаєте ви, як стоїть долар?» Йозеф цього здебільшого не знав, а коли вже довідувався, то аж мороз дер у нього поза шкірку. Кожний з одвідувачів мав інший погляд на біжучий момент, кожний підкидав відповідальність чужій партії. Йозефа аж вадило од цих балачок: «Тільки дойчнаціо-

т. карахан. Надзвичайний посол СРСР у Хіні.

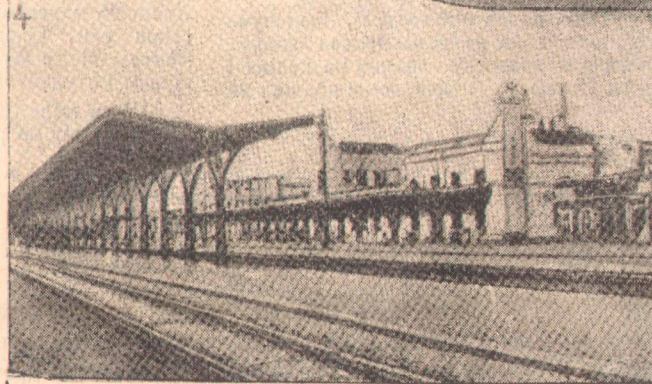
до події на Східно-Хінській залізниці.

В останніх числах січня наша країна, і в значній мірі й увесь світ, з великим напруженням стежили за тим конфліктом, що стався між Радянським Урядом й манчжурським генералом Чжан-Цзо-Ліном.

Знаказу цього Чжан-Цзо-Ліна, що господарює в Манчжурії, один з його генералів, удерся на територію залізниці, заарештував управителя С.-Х.

Будинок правління С.-Х. залізниць.

Харбінський вокзал.

залізниці тов. Іванова та ін. робітників залізниці, громад. СРСР, розігнав профспілки — чучи угоду, підписану С.-Х. з. (що коштувала нар. кол. Росії 1 1/2 мільярда к.

Усякий буржуазний уряд би тут цілу бучу про об. прапора, гідності і т. и. і т.

Ми ж підійшли до справи суто по діловому. хвилю — дипломатичними з. дами конфлікт розв'язано. Ч. Цзо-Ліна та його агентів пос. лено на їхнє місце.

Труда якось принесла їй вирізку з газети. Марта прочитала там у Росії піклуються про жінок, що мають стати матерями, і про д. Велика радість сповнила їй серце. Вона сіпнулася до крамниці. Фройлйін Нойман що-йно розповіла Йозефові, як одна пані сплатила їй свій р. нок тільки через тиждень, і як вона, Нойман, втратила на цьому к. мільярдів, „Мільярдів, пане Губер! За нашого кайзера ніхто не зваж. дурити вбогу людину на мільярди“. Марта перебила її скарги: „Йозеф, воно таке — більшовики?“

Фройлйін Нойман з жахом відповіла за нього: «Це ж комуністи, біжники, вбивці!»

Марта спалахнула: «Коли грабіжники й убивці піклуються за дітей, вони мені ліпші, ніж ваші чесні люде».

Йозеф зітхнув. Він не покладався на людей. Вірив тільки в бога. Малпочку, що вже п'ять тижнів була вагітна. Ії цуценятка мали б і наповнити крамом порожню крамничку. Д-сять раз на день обмачував маленьку собачку, силкуючися довідатися, скільки цуценят вона прив. І ніжні руді оченята Молпочки, здавалося, обіцяли зробити все для можливе.

Каса була порожня, крамниця так само. Троє людей залежало маленької жовтої собачки. І рішучий день настав. Йозеф молився по божю матір'ю, щоб Малпочка мала легкі роди, Марта ж покляла звіря в старанно набиту соломомою скриньку. Здавалося, що щось почуває на

Марту й Йозеф, тигнучись ручками й ніжками до
маленької собачкою.

Маленька привела двох мертвих цуценят. Здава-
лася безмірно сормилася і хотіла пожерти
їх. Йозеф відійшов, щоб знищити всякий слід свого зло-
чинця. Аж ось вона в розпучі залізла під ліжко.
Йозеф побіг по ветеринара. Здохне
вона, як загине!

Мертвий білячий ветеринар запокоїв його.
Вона нічого, тільки цуценят вона більше не
хоче. Йозеф поглянув на нього, не вимовивши й
слова. Марта одвернулася, щоб сховати сльози.

Вона привела маленьку собачку на колінах. Мал-
енька не повинна думати, що на неї сердяться. Це ж
вона її провинна.

Маленька Йозефа занепокоїла Марту. Він був
жорстокий і губи йому смикало.

Йозеф, тихо проказала Марта. «Не сумуй. Буде
вона працювати».

Він повернувся до неї, ніби не розуміючи, що
вона каже. Тоді вона зажурено змовкла. А Йозеф
спокійно зауважив: «Твій батько мав рацію».

Марту зирнула на нього, не зрозумівши.
«Що це про що?»

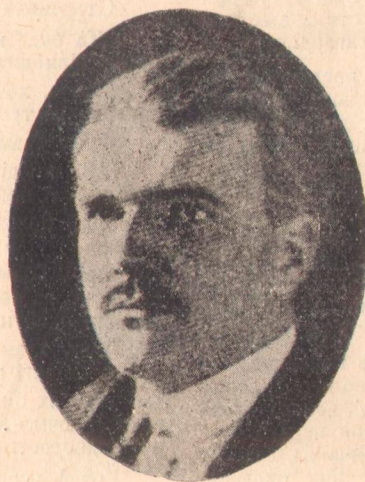
«Про те, що такі нема бога. Коли б він був, він
покарав нас. Ми ніколи не робили нічого злого
чи негідного. А тепер нам—тільки мерти з
цею маленькою Йозефові з нами». Він заплакав:
«Немає бога!»

Він через силу підвівся, пішов до крамниці, повер-
нувшись до матері божої в руках. Поклав її в
постіль і підпалив. Вона довго чорніла в
огні, смерті. Йозеф нерухомо дивився на жар
вона, примовляючи: «Ні, ні, нема бога! Ми ж
ніколи не робили нічого злого».

Тоді він знову тяжко сів у своє крісло.

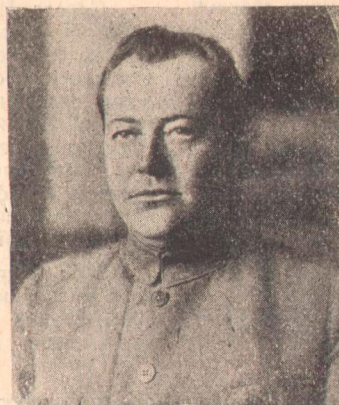
Марту підійшла до нього, почала гладити йому
голівку, бажаючи його втішити. Він розпачливо по-
глянув на неї і почав пригладшено, ніби слова давили
на нього. «Молись і працюй, цього мене вчили
в дитинстві. Як я працював! Ти ж знаєш
Марту. Жадної радості не було мені в житті,
коли не прийшла ти. Праця, турботи, злидні. Ні-
коли не дурив я своїх покупців, не вимагав за кра-
м. Ніколи не було. Я шанував кайзера, коли у нас
був кайзер, а коли настав президент—я шанував пре-
зидента. Але що ж мене так тяжко покарано, Марто?
Що винуватий я своїх обов'язків? А тепер ми
жиди й жидівки. І ти, і я, і дитинка».

Він йому тремтіли, бліді щоки почервоніли.
Марту говорила йому: «Знаєш, у нас є де-які во-
вуги. Але де вони? Хто вони? Кому
вони? Шахраям, ошуканцям. Ти ж знаєш
вони».

Т. Іванов.

Керівник Східно-Хінської залізниці,
що з честю охороняв порядок на
залізниці. Правитель Манчжурії Чжан-
Цзо-Лін намагався встановити свої
порядки на залізниці і заарештував
був Т. Іванова. Звільнено його було
лише енергійними заходами т. т. Кара-
хана та Гранта і ультиматумом
т. Чічеріна.

* * *

Два місяці ще боролася маленька крамничка зі
смертю. Йозеф аж ноги стер, даремно гасаючи за
грошима. Хто б охоче йому допоміг—не мав нічого,
хто ж мав що—той і не думав рятувати його від
руїни. Йозефові ставало чим раз скрутніше. Звикши
в усякій біді покладатися на бога, він був тепер
як сирота, без поради, без захисту. Коли б не Марта,
він не витерпів би й одного дня цього злиденного
життя. Але її кохання та незламна мужність під-
тримували його.

Швець не міг їм нічим допомогти; адже й йому
самому було аж надто сутужно.

«Коли б ти хоч за соціалдемократів голосу-
вав!» кидав він іноді зятеві тоном гнів ого пророка.

«Коли б злочинці не скинули нашого кайзера»,
проповідувала фройляйн Нойман.

А прикащик з аптеки, що сам крім гакенкройца*)
не мав ніякого іншого земного добра, вчив Йозефа,
ніби всьому дихові причина—жиди.

Тестеві Йозеф не вірив тому, що за соціалдемо-
кратів голосувало й без нього аж надто багато наро-
ду, і від його голосу на ділі не залежало ніщо.
Фройляйн Нойман була йому як дурна гуска, бо ж
був він злиднем і за кайзера. Словам же прикащика
не йняв він віри тому, що колоніальний крамар на
розі був християнин.

І от, коли такі різнорічні погляди змагалися
за душу спанталеного Йозефа Губера, коли й Марта
теж ще не зовсім ясно все розуміла, олин з членів
родини вже вступив на новий шлях: фрау Граммель.

Марта свого часу дала матері вирізку з газети
про Росію. Стара жінка два дні носила її з собою,
знову й знову прочитуючи. На третій день наділа
вона свого старого скривленого дощами солом'яного
капелюха і подалася до бюро комуністичної партії.
З вирізкою в руках підійшла вона до столу партійного
секретаря і без жадно о вступу запитала:

«Чи Ви чесна людина?»

Той засміявся. «Так, а для чого вам це?»

«Тоді скажіть мені, будь ласка, чи це—правда?»
Вона поклала йому газетну вирізку на стіл.
Він прочитав.

«Так, це правда».

Фрау Граммель задоволено кивнула. «Гаразд,
тоді я хочу вступити до комуністичної партії».

Секретар остовпів.

«Вибачте... але... чи знаєте Ви також?»

«Мені досить знати, що комуністи в Росії дбають
за матір і дитину; до всього іншого мені бай-
дуго».

Вони побалакали ще де-який час, а через місяць
фрау Граммель стала членом партії.

Швецьові ледве не пірвалося серце, коли маленька
стара фрау підсунула йому під ніс членську книжку.
Зять—центр, власна дружина—комуністка! Світ і

...бога!"
Він через силу підвівся, пішов до крамниці, повер-
нувшись до матері божої в руках. Поклав її в
...грішки і підпалив. Вона довго чорніла в
...смерділа. Йозеф нерухомо дивився на жар
...примовляючи: „Ні, ні, нема бога! Ми ж
...не робили нічого злого“.

Потім він знову тяжко сів у своє крісло.
Марта підійшла до нього, почала гладити йому
...бажало його втішити. Він розпачливо по-
...на неї і почав пригладшувати, ніби слова давили
...Молись і працуй, цього мене вчили
...я молився, як я працював! Ти ж знаєш
...Жадної радості не було мені в життю,
...не прийшла ти. Праця, турботи, злидні. Ні-
...не дурив я своїх покупців, не вимагав за крам
...не слід було. Я шанував кайзера, коли у нас
...кайзер, а коли настав президент — я шанував пре-
...за що ж мене так тяжко покарано, Марто?
...не виконував я своїх обов'язків? А тепер ми
...пті жебраками. І ти, і я, і дитинка“.

...Йому тремтіли, бліді щоки почервоніли.
...говорив він далі: „Знаєш, у нас є десь во-
...вероги. Але де вони? Хто вони? Кому
...Шакраям, ошуканцям. Ти ж знаєш
...крамаря на розі. Нині в нього вже
...вони. Він завжди брав з покупців зайве, дурив
...шакраям щастя. Чесним людям хоч зди-
...Але хто ж це, хто це штовхає нас у злидні?
...ми цілком безпорадні, цілком пропащі“.

...Вона твердо відповіла Марта, „ми не безпорадні.
...на рослини, що спекалися багатих дарма-дів.
...та працює, — не здихає з голоду. Чому ж і в
...ми повинні так стати?“.

...Він безнадійно похитав головою. „Росіяне? Це
...“.

...Чому! Робітник — скрізь робітник; одному пощас-
...щастить і другому“.

...Але ж ми не робітники, Марто“.

...Вона глузливо скривила гота.

...А хто ж ми тоді? Панство? Оце ж вона й є,
...Іозеф. Ми сіли проміж двох стільців.
...триматися пролетаріату, іти разом з ним. А
...були тільки ко-д-ю, що падала йому під
...Він вигукнув тоді тягти воза на гору?“

...Він здивовано глядів на неї. „Звідки ти все це
...“.

...Він всю свою журбу Марта не могла втрима-
...посмішки перед його отетереним обличчям.
...я не ослина, я читаю, читаю і своє й чуже“.

...Тоді ти розумна, розумніша за мене. Але“,
...вона він пригнічено, майже ображено, „ми ж не
...ми ж середній стан“.

...Вона більше середнього стану“.

...Вона, Марто, цих розмов ти вчишся від Труді“.

...Марта нетерпляче ворухнулась і Йозеф поква-
...дотати“.

...Він за Трудю не хотів би сказати ані слова кепського. Коли мале
...нам ніхто не допоможе стільки, як вона“.

...Вона не тільки пролетарка, а ще й комуністка“.

...Вона було вже аж надто багато для першого разу. Бідолашний Йозеф
...почував потилицю, почував ногами по підлозі, а потім сквап-
...сказав: „Лягаймо спати“, і загасив світло.

...був т. Іванова. Звільнено його було
...лише енергійними заходами т.т. Кара-
...хана та Гранта і ультиматумом
...т. Чічеріна.

Тов. Грант. Генеральний консул
СРСР у Харбині.

Манчжурський диктатор
Чжан-Цзо-Лін.

...родини вже вступив на новий шлях: фрау Граммель“.
Марта свого часу дала матері вирізку з газети
про Росію. Стара жінка два дні носила її з собою,
знову й знову прочитуючи. На третій день наділа
вона свого старого скривленого дощами солом'яного
капелюха і подалася до бюро комуністичної партії.
З вирізкою в руках підійшла вона до столу партійного
секретаря і без жадно о вступу запитала:

„Чи Ви чесна людина?“

Той засміявся. „Так, а для чого вам це?“

„Тоді скажіть мені, будь ласка, чи це — правда?“
Вона поклати йому газетну вирізку на стіл.

Він прочитав.

„Так, це правда“.

Фрау Граммель задоволено кивнула. „Гаразд,
тоді я хочу вступити до комуністичної партії“.

Секретар оstownпів.

„Вибачте... але... чи знаєте Ви також?“

„Мені досить знати, що комуністи в Росії дбають
за матір і дитину; до всього іншого мен бай-
дуже“.

Вони побалакали ще де-який час, а через місяць
фрау Граммель стала членом партії.

Щевцеві ледве не пірвалося серце, коли маленька
стара фрау підсунула йому під ніс членську книжку.
Зять — центр, власна дружина — комуністка! Світ і
справді чор'зна як зроблено.

Нас завело б аж надто далеко — розповідати про
внутрішню боротьбу в цьому подружжі; в кожному
разі боронитися доводилося не фрау Граммель.

* * *

Всіх нас учили в школі, що тиждень складається
з семи днів. Але вчитель ніколи не пояснив нам,
що воно таке ці сім де-ь, якими довгими і одночасно
короткими можуть вони бути в життєвій скруті.

Через сім днів треба було заплатити оренду за
крамницю і задовольнити одного з найбільших кре-
диторів Йозеф Губер стогнав: „Ще тільки тиждень!“
Марта ж підбадьорувала його: „Ми ж маємо ще цілий
тиждень“.

Втративши віру в бога, Йозеф Губер все ж чо-
мусь поклав якесь невіразне надії ще на пастра:
чи не допоможе, часом, цей йому. Треба тільки
заплатити оренду і тому кредиторів, а далі вони
можуть якось уже й утриматися

Марта знайшла собі роботу денної найми.
Йозеф заплакав, почувши од неї про це. „Я ж так
хотів дати тобі безтурботне й приємне життя“.
У першу полетіли пл шеві меблі, олеографії,
образ вільної Марти і працюючої дівчини в кухні.
У прі ву ж полетіла й віра в н уку дитинства: тільки
пильно працюю та складай копійки, і ти матимеш
успіх у життю.

У понеділок, у перший день цього згубного
тижня, Йозеф пішов до пастора. Він узяв із собою
книжки своєї крамниці, де в чистеньких літерах —

Йозеф завжди пишався своєю каліграфією — ховався незбитий доказ, що
крамар Йозеф Губер був порядна, чесна людина і ніколи не ухилявся
від податків. Не можна знати, що зробив би добрий пастор, і чи не став
би він чесному Губерові в пригоді, коли б... так, коли б... Марта не загор-

*) знак німецьких фашистів. Пр. пер,

Змагання підлатати буржуазну ідеологію.

Люшере, директор новозаснованого міжнародного інституту інтелектуального співробітництва в Парижу.

бить Малпочку. Завжди слухняне й спокійне коли вона біля нього“.

Йозеф вдячно поглянув на свою дружину.

„Так, так. Твоя мати має менше мороки з дитиною, коли собачка при ній. Крім того Малпочка вже стара. Хто купить стару безплідну собаку“.

Марта осміхнулася. „Вона ж таки часто допомагала тобі, бідолашна“. Вона схилилася до маленького звірятка. „Ні, моя Малпочко, ти лишаєшся в нас“.

* * *

Вівторок. Йозеф бігав скрізь і всюди, стукав у безліч дверей, зневажував себе, просив, благав. Даремно. Виснажений цілком безпорадний, вернувся він у-вечері додому. Марта зустріла його веселими очима. Вона дістала сьогодні аванс під свій заробіток, зварила гарячу вечерю, першу за довгий час. Йозеф, що завжди надто піклувався про душу, не міг заперечити, що пахуча капустяна супа не тільки добре вплинула на його втомлене тіло, а й зміцнила його дух. Марта пестила його, втішаючи: „Коли дійде й до найгіршого, то ми ж зможемо жити й з мого заробітку. Мати обіцяла взяти мале до себе, а Труда зробить усе можливе, щоб знайти тобі pracę“.

„Вона гарна дівчина“, сказав Йозеф

нула чистенько ті книжки в „Роте Фане“, принесене їй напередодні фрау Граммель, що стала вже палкою пропагандисткою.

Його преподобіє побачило тільки „червону ганчірку“, а не скруту людини, що невпевнено, заїкуючись, скаржилася йому на долю. мнучи капелюха в руках. І воно сказало наче грудками льоду: „Мені аж надто шкода Вас, пане Губер, але я справді нічим не можу Вам допомогти“.

Йозеф повернувся до дому як політий водою пудель. У вечорі заходилися вони переглядати хатне причандалля: що можна б іще продати. Але біда: кімната й кухня були вже порожні, святочне вбрання Марти вже давно гуляло на тілі іншої жінки. Прикра думка мучила обох, але ніхто не хотів висловити її. Марта зрадила її, злегка тремтячим голосом сказавши: „Мале так лю-

Прийшла фрау Граммель. Ще в дверях вона запитала: „Ну“?

„Нічого“, відповів Йозеф.

Старенька фрау сіла.

„Та буде краще. Коли пролетаріат досягне влади“. Її заголомумлена думка цілковито.

Марта, хоч і в безнадійнім смутку, мусила розсміятися: „Мале, це напевне не трапиться до понівідка“.

Фрау Граммель не піддалася.

„Ні, мої дітки. Але малий Йозеф переживе це. Він уже злиднізнає. А в цім же й річ“.

„Дай Боже!“ за старою звичкою, але з глибоким переконанням Йозеф.

Фрау Граммель почала вмовляти Марту піти завтра ввечері на одну руську товаришка оповідатиме про соціальні установи в Росії. обіцяла прийти.

Фрау Граммель гордо показала їй червону радянську зірку, почула на плесковаті груди.

„Ах, як би ото батько обурився, коли б тільки її побачив“, сказала сміючись. „Боже, білий йолоп старий уже; йому бракує революційної бадьорості. Але я його все ж іще приведу до партії, побачите“.

Йозеф поглянув на тещу і перед його очима пропливла картина старого Граммеля тремтячими руками слухняно й зажурено чепляє собою радянську зірку.

Коли вони лягали спати, Йозеф зиркнув на календар.

„Завтра середа“, сказав він. Чиста середа“. І згадалися йому кодні свята, церковні церемонії, глухі дзвони в страсну п'ятницю.

„Христос ніс хреста тільки один день“, сказав він сумно. „Ми несемо його весь час. І коли ми досягаємо Голгофи, нас там убили. Але хто саме розпинає вбогий люд, Марто? Хто?“

* * *

Середа. Йозефові чегевики були драні. П'яти проти дірок боліли довгої й даремної біганини Біля четвертої години він стратив уже надію. Але додому не пішов. Марта почула б про невдачу надто рано. Стома і зажурений, сів він одпочити в невеличкім сквері. Лавочка стояла двома розкішними магноліями, що як раз пишно розцвіли. Йозеф зніс очі. Незвичні думки огорнули його. «Є ж такі чудові речі на Росквітлі дерева, чудові будинки, багаті крамниці з найкращим крамом. Але тільки для інших». Проти сквера стояла величезна крамниця дитячих іграшок. Йозеф задрими очима дивився на вовняних велмедиків, на далки, на коників. „Яка радість усе це для дитини. А в мого малого Йозефа жодної іграшки, хоч він і має право на це, він же дитина“.

Двоє обідраних хлопчаків спинилися біля вікна, щільно притиснувшись до шибки, та в'ївшись запаленими очима в іграшки. І тут Йозеф Губер ступив далі, як і Марта, що зробила це далеко раніше; „Ви маєте право на іграшки й радість, бідолашні хлопці. Всі діти мають право“.

Його, всі“. Блискавка його думка:

До боротьби за майно німецьких династій

Люшер, директор новозаснованого міжнародного інституту інтелектуального співробітництва в Парижу.

ка шукати собі, але ніхто не хотів висловити її. Марта зрадила її, злегка тремтячим голосом сказавши: „Мале так лю-

„Христос ніс хреста тільки один день“, сказав він сумно. „Ми несемо його весь час. І коли ми досягаємо Голгофи, нас там убиває. Але хто саме розпинає вбогий люд, Марто? Хто?“

* * *

бить Малпочку. Завжди слухняне й спокійне коли вона біля нього“.

Йозеф вдячно поглянув на свою дружину.

„Так, так. Твоя мати має менше мороки з дитиною, коли собачка при ній. Крім того Малпочка вже стара. Хто купить стару безплідну собаку“.

Марта осміхнулася. „Вона ж таки часто допомагала тобі, бідолашна“. Вона схилилася до маленького звірятка. „Ні, моя Малпочко, ти лишаєшся в нас“.

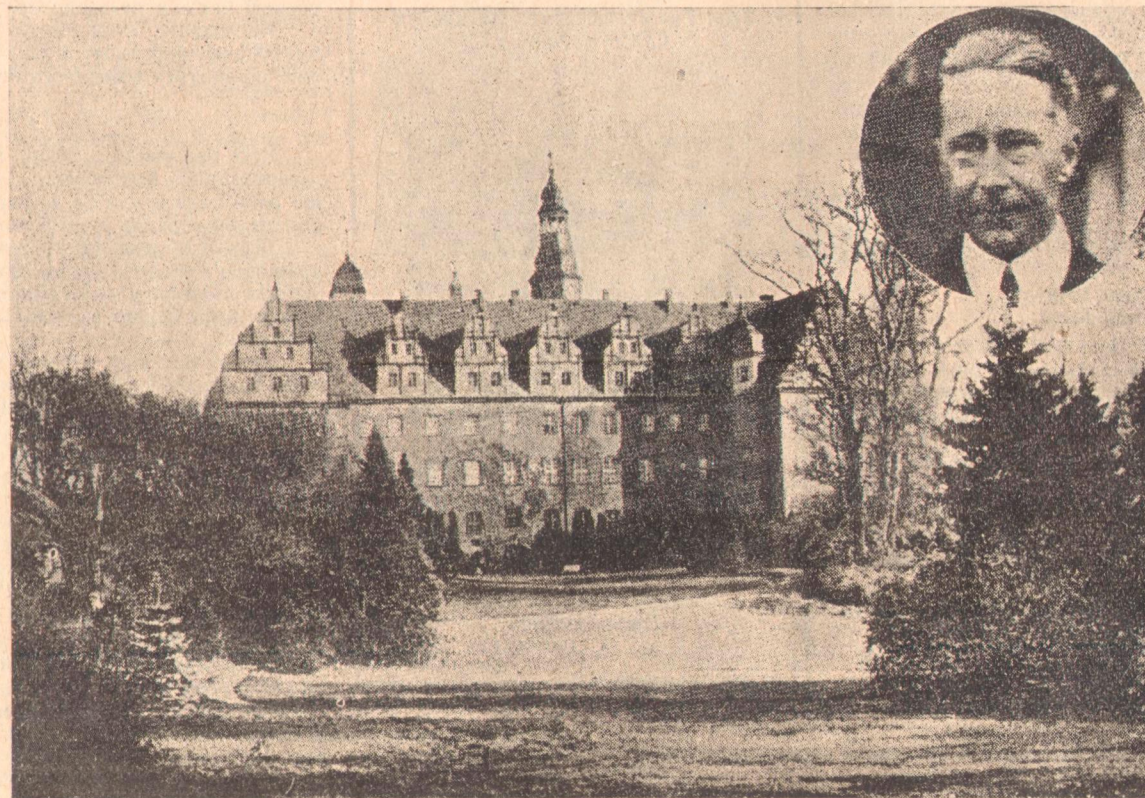
* * *

Вівторок. Йозеф бігав скрізь і всюди, стукав у безліч дверей, зневажував себе, просив, благав. Даремно. Виснажений, цілком безпорадний, вернувся він у-вечорі додому. Марта зустріла його веселими очима. Вона дістала сьогодні аванс під свій заробіток, зварила гарячу вечерю, першу за довгий час. Йозеф, що завжди надт-підкувався про душу, не міг заперечити, що пахуча капуста супа не тільки добре вплинула на його втомлене тіло, а й зміцнила його дух. Марта пестила його, втішаючи: „Коли дійде й до найгіршого, то ми ж зможемо жити й з мого заробітку. Мати обіцяла взяти мале до себе, а Труда зробить усе можливе, щоб знайти тобі прац“.

„Вона гарна дівчина“, сказав Йозеф переконано. „Є ще гарні люде на світі, та на жаль усі вони бідні“.

Він замовк, швидко ковтаючи їжу, і Марта читала його думки: „чю мила крамничка. Я так охоче продавав добрий крам. Так пишався славоючесного купця“. У голос же він ткнув свої міркування далі: „Я зустрів сьогодні фройляйн Нойман. Вона сказала мені, що нитки, куплені нею у Лянівга, все рвуться. А голки ламнуться. Непутий товар. Він раптом розсердився. „Це злочинство—продавати чорзна який товар бідним людям, що мусять оглядатися на кожний пфеніг. Це гріх. Такі крамарі—зłodії“. І з невимовною образою додав: „Але вони мають успіх—багатіють“.

До боротьби за майно німецьких династій

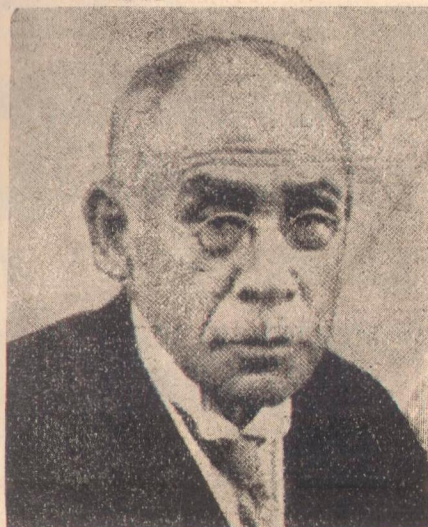
Замок Ельс у Шлезьку, ввічливо переданий міністром-президентом Пруссії, соціалдемократом Брауном, безробітному екс-кронпринцеві Вільгельмові Гогенцоллернові.

Всі діти мого, всі“. І блискавка о його думка: „Т б за це боро за право ді також за всіх тих, хто цює“.

Йозеф Г у іше довго сиді лавочці. Пер раз за кілька нів міркував про самі пишні власні злиппі, про всіх, хто вав і терпів. В ший раз за життя почував себе частиною, ремою складою частиною одної ликої маси. К він повернувся додому, Марта пішла на зб. Йозеф зважив собі піти туди.

Велика з була повна ви В передніх д Йозеф, п о б а яскраву чер шапочку мал кого Йозефа, ш дів на руках у ти. Але до ни можна було до питися. Промов руська товари худа молода жи

Віконт Като—Прем'єр-міністр Японії, вмер 28 січня ц. р.

Вакацукі—Новий прем'єр-міністр Японії.

28 січня помер японський прем'єр Като.

Віконт Като, голова японської ради міністрів і один з провідників партії Кенсекай. У 1887 році Като перейшов на службу до міністерства закордонних справ. 1894 року його було призначено за посла до Лондону, де він і пробув до 1899 року. Від 1900 до 1901 року Като займав посаду міністра закордонних справ. Като знову на посаді міністра закордонних справ у 1905 році в кабінеті Сайонджі і залишається на цій посаді недовгий час, будучи супротивником проекту переходу залізниць до державного господарства. Після одставки кабінету Кіджуїа в 1926 році Като складає уряд і на чолі його стоїть до смерті.

На конференції партії Кенсекай ухвалено призначити за лідера партії Вакацукі і залишається на цій посаді недовгий час, будучи супротивником проекту переходу залізниць до державного господарства. Після одставки кабінету Кіджуїа в 1926 році Като складає уряд і на чолі його стоїть до смерті.

Новий японський кабінет затверджено в старому складі. Прем'єр міністер Вакацукі залишає за собою портфель міністра внутрішніх справ.

облягла постать Йозефа, його голос задзвенів зразу як мідь:

„Я говорю до діла, панове-товариші. Бо ж і ви, напевне, маєте діти, і в ремесників та дрібних буржуа теж є діти, що недоїдають і позбавлені всього, на що їхня молодість має право. Панове-товариші, майте терпець з нами, з дрібнотою. Ми мало розуміємося на політиці і мусимо забути багато брехні, поки спроможемося пізнати правду. Але одно повинно бути і буде ясным кожній людині, а насамперед кожній жінці: справедливою є тільки та державна влада, що захищає наших бідолашних дітей од голоду й злиднів. За неї треба боротися, для неї всім жертвувати; навіть життям, панове-товариші!“

Голова зборів узяв дзвіночок зі столу, продзвонив, привітно кивнув Йозефові Губерові: „Ваш час вийшов!“

„Панове-товариші“, вигукнув Йозеф. „Хай живе Радянська Росія, хай живе й комуністична партія, що бореться за право дітей“.

Далі він підступив до столу, ввічливо вклонився голові зборів і сказав: „Дякую вам, пане-товаришу, що дозволили мені промовляти! Але я дуже хотів би ще щось сказати, може б уже просто вам одному“.

Добре виголена людина осміхнулася і привітно відовіла: „Кажіть, але швидко“.

„Панове-товариші не повинні вважати мене за розумнішого, ніж я справді є. Все, що я знаю, я знаю від моєї любної дружини і моєї тещі. Тому в вашій роботі ви повинні особливо уважати на жіноцтво. Тепер я вже все сказав, пане-товаришу.“

Голова зборів міцно стиснув йому руку. „Я це собі занотую. А ви, як кажете кому з нас „товаришу“, то „пана“ можете спокійно не додавати“

быває, що паперу і передай до
"Землі зборів".

Николай послушался.

Йому випало починати. Він
впізнав, як знайшов до-
вільну роботу і опинився на
власній території. Тепер він стояв на
власній території додолу на безліч
власних колосів, піт на
власній території від остраху. Далі
власний власний голос, і ледве
власний власний. Йому здавалося,
власний власний, а щось неза-
власний власний.

...слухав слова ораторки“, почав він, „як радісну вість. Досі я не знав про вас. Я крамар, шановні пані й панове, але людина чесна. Ви мене не винитати моїх покуців, чи рвалися нитки, що вони в мене купували, чи ламалися голки. Всі вони скажуть вам: „Ні!“, „Ми були чесні й не обманювали“. Моя люба дружина і я. Я любив бога і шанував уряд. І тепер я перед вами панове...”

...", поправив якийсь голос із залі.

...Я стою перед вами, панове-товариші, цілком зруйнований. Коли я не зміг сплатити вексель до понеділка, я втрачу і крамницю і все, що я намірлювався за двадцять років. Я питаю вас, панове-товариші, чи справедливість? І як мені, так тепер сьогодні сотням, тисячам. Моя проблема, що це від того..."

— Ем'я покотився по зборах, а голова зборів—велика, чисто виголена
— і так вигукнув: „Спокій!“

Ім'я записалося.

Владимир Губер не спантелившись говорив далі: „Моя теща каже, що ми не тримаємося пролетаріята“.

"Віршувана жінка", вигукнув якийсь молодий голос.

...Гав, вона розумна жінка. Тепер я це бачу. Бо коли два чоловіки, ...
...мають спільного ворога, надзвичайно могутнього ворога, ...
...Вона з'являється спілки проти нього, а ще й шкодять одне одному, ...
...вона дурна!"

Epanol Epanol®

Павел Губер зарожив од радости.

Наш дурень, панове-товариші, це—дрібний буржуа, це ремесник, що
вбиває своїх ворогів, багатіїв, замість їти разом з пролдаріятom.
Наші товариші, наші злидні—наші злидні, ваш голод—наш голод, ваш
наш ворог, ваша перемога—наша перемога“.

Нарешті Губерові аж коло серця потепліло. Збори задоволені ним; що він сказав розумне, справедливе. Його бліде обличчя червоніло.

...це пані-товаришка розповіла нам, як вони живуться чесним і працюючим людям, як піклуються там про дітей і старих. Це тому так, казала вона, що робітники захопили там владу. А потім буде й у нас так само, панове-товариші,—ледве тільки треба довести владу. Я знаю від моєї тещі, на цей раз уже ніхто не зможе перешкодити, бо це вимагає запеклої боротьби, і хочу вам сказати, що ми повинні боротися, всіма силами, а ще хочу вказати шлях усім тим, кому це не вдалося йти,—вкупі з вами, з пролетаріатом. Бачите, панове-товариші, а мав дитину»...

«До діла! До діла!» загукали нетерплячі голоси.

І вийшла маленька людина раптом випросталася. Дивна поважність

Кенсейай. У 1887 році Като перейшов на службу до міністерства закордонних справ. 1894 року його було призначено за посла до Лондону, де він і пробув до 1899 року. Від 1900 до 1901 року Като займав посаду міністра закордонних справ. Като знову на посаді міністра закордонних справ у 1905 році в кабінеті Сайонджі і залишається на цій посаді невдовгий час, будучи супротивником проекту переходу залізниць до державного господарства. Після одставки кабінету Кіджуїа в 1926 році Като складає уряд і на чолі його стоїть до смерті.

На конференції партії Кенсейка ухвалено призначити за лідера партії Вакацукі (міністер внутрішніх справ уряду Като) замість померлого Като. Йому же доручено сформувати японський кабінет.

Новий японський кабінет затверджено в старому складі. Прем'єр міністер Вакацукі залишає за собою портфель міністра внутрішніх справ.

„Панове-товариші не повинні вважати мене за розумнішого, ніж я справді є. Все, що я знаю, я знаю від моєї любної дружини і моєї тещі. Тому в вашій роботі ви повинні особливо уважати на жіноцтво. Тепер я вже все сказав, пане-товаришу.“

Голова зборів міцно стиснув йому руку. „Я це собі занотую. А ви, як кажете кому з нас „товаришу“, то „пана“ можете спокійно не додавати“

* *

Хочете знати, що сталося з родиною Губерів? Турбуєтеся, може, про їхню дальшу долю?

Тоді я можу вам сказати, що крамничку їхню не продано. Трудя в останню хвилину знайшла їм заможного товариша, що позичив

Жак Далькроз

відомий музикант, фундатор і до 1914 року
керівник інституту ритмічної гімнастики
в Геллерау біля Дрездена — нещодавно
обраний на почесного громадянина міста
Женеви.

пер. М. Ільтичної.